

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Závěrečná zpráva

z druhé etapy projektu

**ZPRACOVÁNÍ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ PRO PŘÍPRAVU HODNOCENÍ
PRŮBĚŽNÉHO PLNĚNÍ CÍLŮ SRR ČR A DOPADŮ KOHEZNÍ POLITIKY NA
REGIONY ČR**

**Zhodnocení vlivu realizace jednotlivých sektorových politik a
programů na naplnění cílů SRR a dále na zhodnocení vlivu realizace
lokálních regionálních politik a programů na naplnění cílů SRR**

hlavní zpracovatel projektu společnost

ve spolupráci s výzkumným centrem

PROSINEC 2011

OBSAH

I.	ÚVOD	3
I.1	Zaměření hodnocení v první etapě – vztah národních intervencí a SRR.....	3
II.	METODICKÝ POSTUP PŘI HODNOCENÍ	3
II.1	Úvod	3
II.2	Kontext národních politik a politiky regionálního rozvoje v České republice	3
II.3	Metodický postup při hodnocení souladu mezi SRR a programy EU	4
III.	HODNOCENÍ VZTAHU STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A NÁRODNÍCH PROGRAMŮ	5
III.1	Souhrnné hodnocení souladu a provázanosti národních programů v gesci ministerstev (resortů) se SRR 2007-13.....	5
III.1.1	Programy a naplňování priorit Strategie regionálního rozvoje	9
III.1.2	Shrnutí	10
IV.	HODNOCENÍ VZTAHU STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A KRAJSKÝCH PROGRAMŮ	11
IV.1	Souhrnné hodnocení souladu a provázanosti programů a strategií na úrovni krajů s cíli a prioritami SRR 2007-13	11
IV.2	Diverzifikace alokací v návaznosti na prioritní oblasti SRR ČR	11
IV.3	Regionální dimenze programů a strategií na úrovni krajů	14
IV.4	Shrnutí	14
PŘÍLOHA 1	PODROBNÝ POPIS VZTAHU NÁRODNÍCH PROGRAMŮ PODLE RESORTŮ A STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	
PŘÍLOHA 2	DETAILNÍ VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ STRATEGIÍ, POLITIK A PROGRAMŮ NA ÚROVNI KRAJŮ PRO NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	

I. ÚVOD

Strategie regionálního rozvoje jako jeden z klíčových národních rozvojových dokumentů ČR byla schválena vládou ČR dne 17. 5. 2006.

Strategie regionálního rozvoje je v souladu s vládním usnesením také pravidelně vyhodnocována, a to ve spolupráci MMR a dalších ministerstev. První vyhodnocení realizace Strategie regionálního rozvoje bylo provedeno v roce 2009.

Následující text představuje **výstup druhé etapy druhého hodnocení SRR ČR**, v zadání uvedený jako:

Zhodnocení vlivu realizace jednotlivých sektorových politik a programů na naplnění cílů SRR a dále na zhodnocení vlivu realizace lokálních regionálních politik a programů na naplnění cílů SRR.

Tato zpráva se soustředí především na vztah sektorových politik a programů, resp. regionálních politik a programů na naplnění cílů SRR.

I.1 Zaměření hodnocení v první etapě – vztah národních intervencí a SRR

Provázanost národních programů, strategií a politik je požadována v usnesení vlády ČR č. 560 ze dne 17. května 2006. Hodnocení v této části se tedy primárně nezaměřuje na to, zdali jsou národní intervence provázány na SRR, ale snaží se posoudit míru a význam příspěvku jednotlivých intervencí resortů a krajů k prioritám SRR a k naplňování cílů SRR. Posouzení provázanosti je pouze kvalitativní bez konkrétních finančních alokací (resorty) příslušných pro danou vazbu, resp. prioritu SRR ČR 2007-2013.

I přes zvyšující se alokaci finančních prostředků na krajské úrovni zůstávají stále resortní a krajské nástroje jako doplňující pro programy fondů EU.

II. METODICKÝ POSTUP PŘI HODNOCENÍ

II.1 Úvod

Hodnocení na základě požadavku zadavatele MMR ČR metodicky vychází ze zpracovaného hodnocení v minulém období. Z tohoto důvodu je metodický základ obou hodnocení z velké části stejný a liší se pouze o nové informace, které v době zpracování minulého hodnocení nebyly známé nebo dostupné.

II.2 Kontext národních politik a politiky regionálního rozvoje v České republice

Politika regionálního rozvoje, vyjádřená v dokumentu Strategie regionálního rozvoje na roky 2007-13, je jen jednou z českých politik připravovaných a realizovaných na centrální (a krajské) úrovni. Sama o sobě nemá strategie přiděleny finanční alokace z národních zdrojů a uskutečňuje se prostřednictvím realizace finančních (a dalších) nástrojů resortů a krajů. Záměrem tedy je, aby intervence různých resortů a krajů, vyjádřené v jejich politikách, strategiích a programech přispívaly k naplnění SRR, resp. přinejmenším by neměly jít proti jejím cílům. Intervence na národní úrovni přispívající k realizaci SRR jsou velice různorodé, v zásadě nejsou metodicky a obsahově tak konzistentní jako programové

dokumenty fondů EU. K naplňování SRR přispívají tedy různé rozvojové programy a strategie, národní, krajské politiky a rozpočtové výdaje v ČR¹.

II.3 Metodický postup při hodnocení souladu mezi SRR a programy EU

Největším problémem při vytváření metodického přístupu je různorodost národních a krajských intervencí, přičemž se jedná nejen o různorodost tematickou, ale i koncepční a finanční. V praxi je pak téměř nemožné použít pro hodnocení národních politik, programů a strategií a jejich vztahu k SRR metody, které je možné užít při hodnocení příspěvku kohezní politiky. Z toho důvodu byla vypracována alternativní metoda, vycházející z metodologie Territorial Impact Assessment. Použití této metody je založeno na informacích poskytovaných nositeli národních intervencí a na víceméně jednotném a tedy v zásadě srovnatelném popisu jejich jinak značně různorodých intervencí.

Pro shora uvedené účely byly intervence resortů a krajů rozděleny do dvou okruhů:

- Strategie, politiky a koncepce – představuje okruh intervencí, které mohou, ale nutně nemusejí být spojovány s finanční alokací, resp. jsou to takové intervence, které jsou dále realizovány dílčími programy nebo individuálními, často (ale ne vždy) ad hoc rozhodovanými projekty.
- Programy, u nichž se předpokládá, že mají jednoznačně určené finanční prostředky, které se každoročně opakují, mají programové dokumenty popisující cíle intervencí a umožňující vyhodnotit jejich dosažení, a současně se předpokládá, že mají definované realizační mechanismy, struktury a postupy.

Pro tyto dva okruhy intervencí byly zpracovány tabulky, které umožňovaly popsat následující oblasti informací:

- Identifikace intervenčního nástroje – název programu, finanční alokace.
- Existence (popř. charakter) indikátorů intervencí – umožňují posoudit, zdali jsou cíle a účinky intervencí pravidelně vyhodnocovány, resp. zdali je možné měřit příspěvi příslušné národní intervence (prostřednictvím indikátorů) k naplnění cílů SRR.
- Regionální dimenzi – zda byly při realizaci intervence posuzovány regionální rozdíly a zda jsou intervence zaměřeny na regiony se soustředěnou podporou státu.
- Stanovení vazby k jednotlivým prioritám SRR, resp. prioritním oblastem SRR ČR 2007-2013 - zda má realizace intervence význam pro rozvoj regionů, pro posílení soudržnosti či vůbec zdali je možné očekávat (významné) regionální dopady.

Podklady pro hodnocení územního rozměru a dopadu resortních a krajských intervencí byly Ministerstvem pro místní rozvoj předány představitelům resortů a krajů, vyplněny a odevzdány zpět a zpracovatelem hodnocení jednotlivě posouzeny a provedeno souhrnné hodnocení. Na základě

¹ Částečně a nepřímo se také na tomto procesu podílejí i soukromé firmy, především prostřednictvím spoluúčasti v rámci různých rozvojových programů.

hodnocení byly kraje osloveny již přímo kontaktními osobami se žádostí o doplnění údajů, které zaslaly.

Dílčí výstupy – posouzení intervencí podle jednotlivých resortů a krajů jsou uvedeny v přílohách 1 a 2 této zprávy, souhrnné hodnocení je pak vlastním předmětem této zprávy v dalších kapitolách, odděleně pro resorty a pro kraje.

Bohužel je nutné zdůraznit, že některé kraje i resorty i přes opětovné žádosti nezaslaly požadované údaje v dostatečné kvalitě k objektivnímu posouzení jejich přínosu pro SRR ČR. Proto bylo nutné v daných případech přistoupit k expertnímu vyhodnocení.

Především pro potřeby srovnání dat za jednotlivé resorty a kraje byly požadované údaje zaslány v tabulkové formě. Jak již bylo zmíněno výše, i přes tuto skutečnost byly údaje poskytnuté jednotlivými resorty a kraji srovnatelné pouze do jisté míry. Hlavním důvodem byla různorodost nástrojů jednotlivých organizací, a to včetně rozdílu mezi kraji. Velmi důležitým hlediskem je i možnost, že kraje sice formálně sledují SRR ČR, ale pro praktické vyhodnocení souladu nevytvářejí systémové podmínky a nástroje.

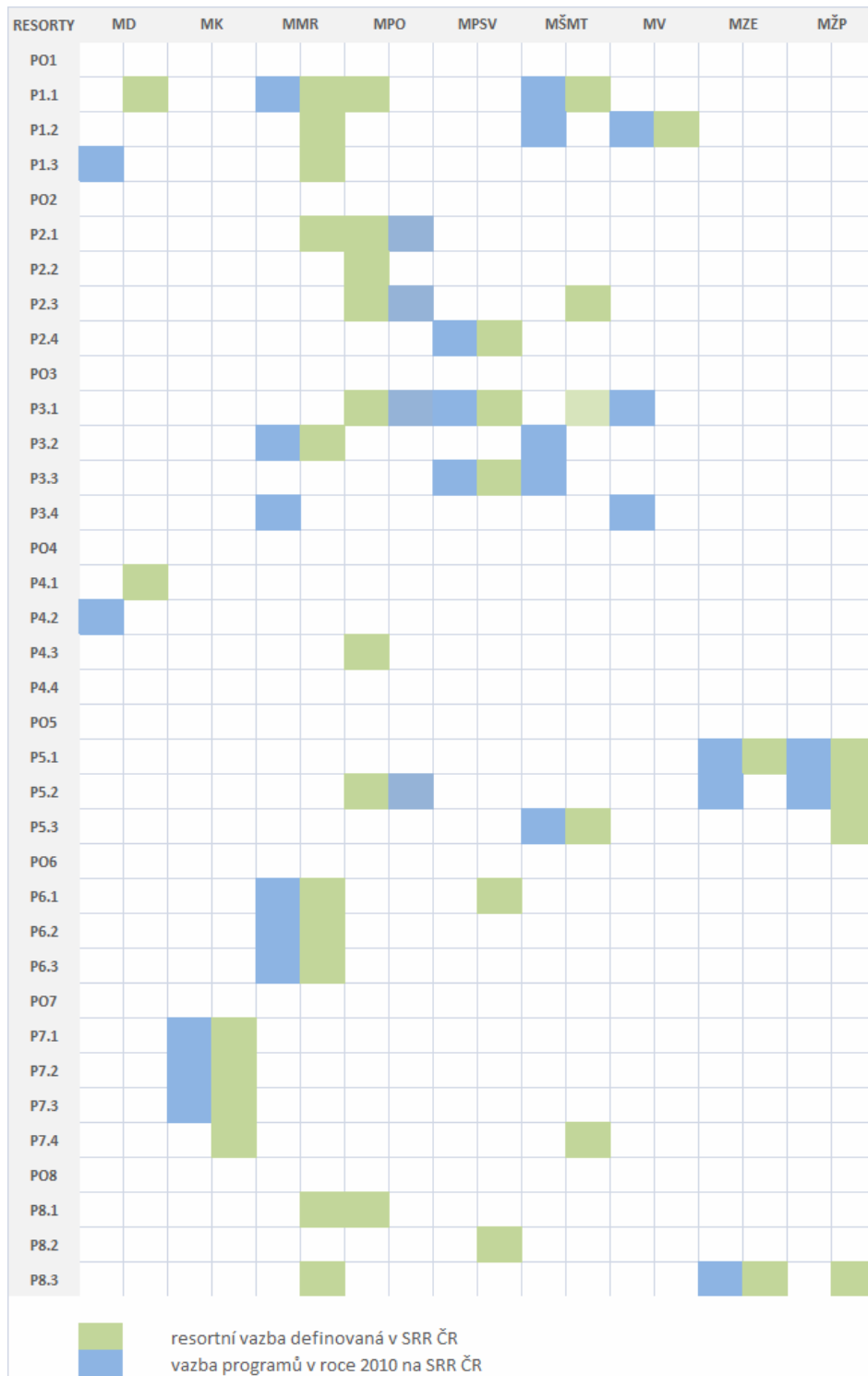
III. HODNOCENÍ VZTAHU STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A NÁRODNÍCH PROGRAMŮ

III.1 Souhrnné hodnocení souladu a provázanosti národních programů v gesci ministerstev (resortů) se SRR 2007-13

V následující kapitole jsou vyhodnoceny politiky, programy a strategie na úrovni resortů a jejich vazba na priority SRR ČR 2007-2013. Celkem bylo za jednotlivé resorty uvedeno přes šedesát strategií, politik, koncepcí a dílčích programů, které mohou mít vztah k regionálnímu rozvoji a SRR ČR.

Z pohledu vazby jednotlivých strategií, resp. programů na priority SRR ČR je možné stanovit, že procentuální shoda aktuální vazby v daném resortu s požadovanou v rámci SRR ČR je přes 60 % v roce 2010. Z důvodu nižší výše alokovaných finančních prostředků v rámci resortů přispívají jednotlivé strategie a programy k naplňování Strategie regionálního rozvoje rozdílnou měrou a mají velmi rozdílný (pravděpodobný) regionální dopad.

Rozdíly mezi aktuální vazbou resortů na priority SRR a požadovanou v rámci SRR ČR v roce 2010

Mezi programy, které nepředpokládají přímé regionálně specifické účinky, tedy nemají přímo za cíl snižování regionálních rozdílů a nesnaží se přímo reflektovat specifické potřeby regionů a nejsou explicitně regionálně zaměřeny, lze zařadit následující intervence resortů:

- Ministerstvo dopravy a jeho „Dopravní politika ČR pro léta 2005 – 2013“, resp. specifické programy především s vazbou na prioritní oblasti (4.1 Zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti, 4.2 Zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti), jejichž výdaje jsou velmi rozsáhlé, ale lze je charakterizovat jako plošné. Přesto je možné regionální dimenzi chápat prostřednictvím stanovené indikátorové soustavy, která ve svém důsledku směřuje k vyrovnávání regionálních rozdílů v dopravní infrastruktuře.
- Ministerstvo životního prostředí se čtyřmi strategiemi a Státní politikou životního prostředí ČR a dalšími devíti programy s vazbou na prioritní oblasti (5.1 Ochrana životního prostředí včetně přírody, 5.3 Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta), které jsou zaměřené především na podporu péče o krajinu, podporu NNO a inovace materiálně-technické základny systému monitorování a řízení. Některé programy MŽP analyzují regionální rozdíly, celkově je však jejich regionální rozměr dán tím, že intervence jsou realizovány v regionech, nikoliv regionálně zaměřenými cíli. Navíc vliv intervencí MŽP na rozvoj regionů je obvykle nepřímý, vytvářejí tedy podmínky pro rozvoj, často důležité, ale samotný růst regionů (či vyrovnávání regionálních rozdílů) nezpůsobují.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizuje především celostátní programy s vazbou na prioritní oblasti (3.1 Podpora investic do lidského kapitálu, 3.4 Rozvoj a regenerace měst), které se zaměřují na vzdělávání, výzkum a vývoj, mládež, sport a tělovýchovu a prevenci sociálně patologických jevů bez konkrétní regionální dimenze². Programy opět nemají regionální zacílení, některé z nich však podporou vzdělávání a výzkumu³ nepřímo přispívají ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů.
- Rovněž národní programy (v prioritních oblastech 7.1 Organizace a řízení kulturních aktivit, 7.2 Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb, 7.3 Zachování a využívání kulturních památek) Ministerstva kultury nejsou přímo regionálně zaměřeny. Vedle Státní kulturní politiky na léta 2009 – 2014 tento resort přispívá ve svých programech k záchraně a obnově kulturních památek a architektonického dědictví, i tyto intervence však spíše vytvářejí podmínky pro regionální rozvoj, aniž by jej přímo realizovaly.
- Posledním resortem, jehož národní politiky a strategie nemají za cíl snížit regionální rozdíly, je Ministerstvo vnitra. Přesto je v nich ale možné najít jistou prostorovou dimenzi v podobě specifikace programů na města do 25 tis. obyvatel a kraje. Vazby na priority jsou spíše nepřímé, konkrétně se jedná o prioritní oblast 3 Lidé a osídlení a 1 Evropský a národohospodářský strategický rámec.

² Regionální dimenzi by především pro oblast RgŠ měly zabezpečovat kraje. V současné době, ale spíše než vyrovnání regionálních rozdílů se sleduje úspora finančních prostředků.

³ V případě podpory aplikovaného výzkumu, resp. podpory výzkumné spolupráce mezi soukromým sektorem a vysokými školami je možné mluvit o přímém příspěvku ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů.

Intervence resortů, které snižují regionální rozdíly, resp. jsou cíleně zaměřeny na rozvoj vybraných regionů/území, či se snaží ve svých kritériích zohledňovat specifika jednotlivých regionů jsou následující:

- Ministerstvo pro místní rozvoj ve své politice územního rozvoje analyzuje regionální rozdíly, stejně tak i Koncepce státní politiky cestovního ruchu je regionálně zaměřena. Naopak programy z oblasti bytové politiky neobsahují regionální dimenzi definovanou explicitně, jejich regionální zaměření ale lze sledovat po jednotlivých programech. Např. program Regenerace panelových sídlišť je nepřímo zacílen na větší obce s panelovou výstavbou. Programy neobsahují přímou podporu vymezených regionů se soustředěnou podporou státu. Pro podporu rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů je vymezen speciální program.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí má rovněž své intervence (v prioritních oblastech 2.4 Tvorba pracovních míst, 3.1 Podpora investic do lidského kapitálu, 3.3 Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí a 3.4 Rozvoj a regenerace měst) většinou regionálně zaměřeny. Navíc objemem prostředků patří mezi nejvýznamnější intervence. Regionální dimenzi programů lze sledovat u podpory v rámci investičních pobídek a programu na podporu tvorby nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností. Podpora je poskytována na území okresů s nejvyšší mírou evidované nezaměstnanosti. Rovněž finanční prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti byly a jsou úřadům práce přidělovány s ohledem na jejich absolutní a relativní míru nezaměstnanosti. Čím jsou tyto hodnoty vyšší, tím jsou jim alokovány větší objemy finančních prostředků.
- Programy Ministerstva zemědělství jsou již ze své podstaty regionálně zaměřené, např. Program podpory mimoprodukčních funkcí rybníků, Ochrana mladých lesních porostů nebo Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku atd. Některé z těchto programů ale spíše vytvářejí podmínky pro regionální rozvoj, než aby aktivně působily na snížení regionálních rozdílů.
- Všechny sledované programy Ministerstva průmyslu a obchodu s vazbou na priority 2.1 Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů ČR (s dopadem na 2.4 Tvorba pracovních míst), 3.1 Podpora investic do lidského kapitálu, 3.3 Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí, 3.4 Rozvoj a regenerace měst a 5.2 Šetrné nakládání s materiálovými a energetickými zdroji obsahují regionální dimenzi. Pro vyhodnocení dopadu z pohledu regionální dimenze je nejvýznamnější program investičních pobídek a Program na podporu technologických center a center strategických služeb.

Při vyhodnocení dopadů na regiony se soustředěnou podporou státu lze stanovit, že až na některé programy MMR (3.2. Sídlení struktura a bydlení), MPO (2.1 Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů ČR), MPSV (2.4 Tvorba pracovních míst) a MŽP (5.1 Ochrana životního prostředí včetně přírody, 5.3 Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta se intervence resortů) nezohledňují regiony se soustředěnou podporou státu. Ostatní programy jsou často i s regionální

dimenzí, ale nezaměřují se na území se soustředěnou podporou státu definovanou v příloze ke Strategii regionálního rozvoje.

III.1.1 Programy a naplňování priorit Strategie regionálního rozvoje

Většina jednotlivých programů, strategií či politik je alespoň částečně v souladu s některou z priorit Strategie regionálního rozvoje a přispívá tak k naplňování intervencí, které jsou v SRR plánovány na úrovni prioritních oblastí a priorit. Podle toho, jak jednotlivá ministerstva deklarovala příslušnost svých intervencí k prioritám SRR (resp. nedeklarovala), jsou některou intervencí naplňovány všechny prioritní oblasti s výjimkou PO 8 Problémová území (tedy území se soustředěnou podporou státu). Jak je však zřejmé z textu v předchozí subkapitole, i tato prioritní oblast SRR je naplňována, ale především dílčím způsobem v rámci jednotlivých programů. Na druhou stranu jsou ve většině případů prioritní oblasti SRR naplňovány národními intervencemi jen zčásti. S určitou mírou zjednodušení, ale zároveň relevantnosti ve vztahu k získaným datům lze konstatovat, že národní intervence na centrální úrovni z hlediska přispění k SRR představují doplněk k intervencím programů EU.

Největší význam pro SRR ČR mají, z hlediska počtu programů nebo z hlediska výše finančních prostředků vynakládaných na intervenci, následující příspěvky jednotlivých ministerstev:

- Z hlediska deklarovaného finančního objemu nejvýznamnější, a rovněž počtem programů významný, je příspěvek resortů k PO 3 Lidé a osídlení, a to především díky Aktivní politice zaměstnanosti a Programům podpory sociálních služeb v gesci MPSV. Aktivní politika zaměstnanosti představuje vůbec největší jednotlivý příspěvek k realizaci SRR; programy MMR a MŠMT v této prioritní oblasti jsou také významné, ačkoliv finančně nejsou s Aktivní politikou zaměstnanosti srovnatelné.
- Příspěvek MŽP k prioritní oblasti PO 5 Příroda, krajina a životní prostředí pokrývá dvě ze tří priorit, avšak jeho finanční přispění nelze odhadnout; může být významně větší než vyplývá z poskytnutých údajů, protože u většiny popsaných nástrojů nejsou uvedeny finanční alokace.
- Z hlediska věcného příspěvku i ve finančním vyjádření je významný příspěvek také k prioritní oblasti 2 Ekonomika regionů, tvořený především programy MPO a MPSV.
- Koncepce státní politiky cestovního ruchu MMR přispívá k prioritní oblasti 6 Cestovní ruch, avšak její význam pro naplnění cílů SRR je pravděpodobně spíše nepřímý. PO 4 Infrastruktura je naplňována především programy Ministerstva dopravy viz Příloha č. 1.
- Příspěvek Ministerstva kultury k prioritní oblasti PO7 Kultura, kde jsou naplňovány tři ze čtyř priorit SRR, s výjimkou P7.4 Vzdělávání a informovanost, která je naplňována intervencemi MŠMT; finanční příspěvky MK jsou rovněž významné.
- Ministerstvo vnitra přispívá k SRR jedním programem – eGovernment – a jeho význam je v tom, že přispívá k prioritě P1.2 Výkonná a efektivní veřejné správa. Realizace intervencí v této prioritě je jedním z důležitých předpokladů pro zvýšení efektivity intervencí v dalších věcných oblastech SRR.

III.1.2 Shrnutí.

Na základě poskytnutých dat nelze kvantitativně stanovit výše příspěvků národních strategií, politik a programů k prioritám Strategie regionálního rozvoje vzhledem např. k programům EU, které jsou většinou sledovány centrálně. Expertně je možné odhadnout, že nejvíce podporované programy, vzhledem k jejich počtu, jsou k prioritní oblasti 5 Životní prostředí, kde zejména pak je naplňována priorita 5.1. Ochrana životního prostředí včetně přírody. Dále jsou nejvíce počtem programů naplňovány také priority 3.1 Podpora investic do lidského kapitálu, 3.3 Sociální soudržnost v regionech a 3.4 Rozvoj a regenerace měst založená na rovnosti příležitostí. Rovněž prioritní oblast 7 Kultura má nadprůměrný počet programů, které mají vztah k prioritám 7.1 Organizace a řízení kulturních aktivit, 7.2 Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb a 7.3 Zachování a využívání kulturních památek. Naopak nejméně jsou naplňovány prioritní oblasti 4 Infrastruktura, 6 Cestovní ruch. Prioritní oblast 8 Problémová území je naplňována některými programy přesto, že to jednotlivá ministerstva v poskytnutých podkladech neuvádějí.

Největší příspěvek národních strategií, politik a programů k prioritám Strategie regionálního rozvoje vzhledem k alokovaným finančním prostředkům je v prioritní oblasti 3 Lidé a osídlení, zejména díky finančně největšímu programu, který realizuje MPSV, tj. Programu podpory sociálních služeb, jež tak naplňuje prioritu 3.3 Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí. Dále je z pohledu finančních prostředků nejvíce naplňována prioritní oblast 7 Kultura a 2 Ekonomika regionů. Nejméně finančních prostředků je potom prostřednictvím národních programů a politik určeno, ve vztahu k prioritám SRR, do oblastí 8 Problémová území a 6 Cestovní ruch.

IV. HODNOCENÍ VZTAHU STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A KRAJSKÝCH PROGRAMŮ

IV.1 Souhrnné hodnocení souladu a provázanosti programů a strategií na úrovni krajů s cíli a prioritami SRR 2007-13

Jednotlivé kraje deklarují na základě několika desítek strategií a programů vztah k regionálnímu rozvoji a zčásti i ke Strategii regionálního rozvoje 2007-2013.

Celková finanční alokace na jednotlivé politiky, strategie a programy na úrovni krajů nedosahuje takových hodnot jako je tomu u kohezní politiky, případně u programů a politik na národní úrovni, přesto je výše alokace dostatečná na dopady, které snižují disparity uvnitř krajů (i když to není dostatečně prokázáno zaměřením na regiony se soustředěnou podporou státu) nebo rozvíjejí specifickou oblast regionálního rozvoje daného kraje. V zásadě platí, že finanční alokace na úrovni krajských strategií a programů jsou do určité míry objektivizovány z pohledu krajů, avšak při značném stupni subjektivizace ze strany krajského politického a výkonného managementu.

Rámcově je tedy možné stanovit, že strategie a programy krajů naplňují cíle Strategie regionálního rozvoje, i když to krajské koncepce a strategie často explicitně nedefinují. Konkretizace tohoto tvrzení je velmi obtížná, především proto, že kraje přímo neodvozují zaměření svých programů a strategií ve shodě s konkrétními prioritními oblastmi, resp. prioritami SRR ČR 2007-2013. Důvodem pro tento stav je pravděpodobně úsilí krajů řešit regionální problémy na svém konkrétním území než ve vztahu k SRR ČR 2007-2013. Tato divergence nemusí nutně působit proti naplnění cílů SRR ČR 2007-2013, naopak v některých krajích je možné sledovat propojení obou přístupů. V každém případě se však nejedná o vhodný postup z pohledu SRR ČR. Nicméně lze konstatovat, že provázanost krajských koncepcí a strategií se SRR je relativně slabší než bylo původně deklarováno při tvorbě SRR i krajských dokumentů.

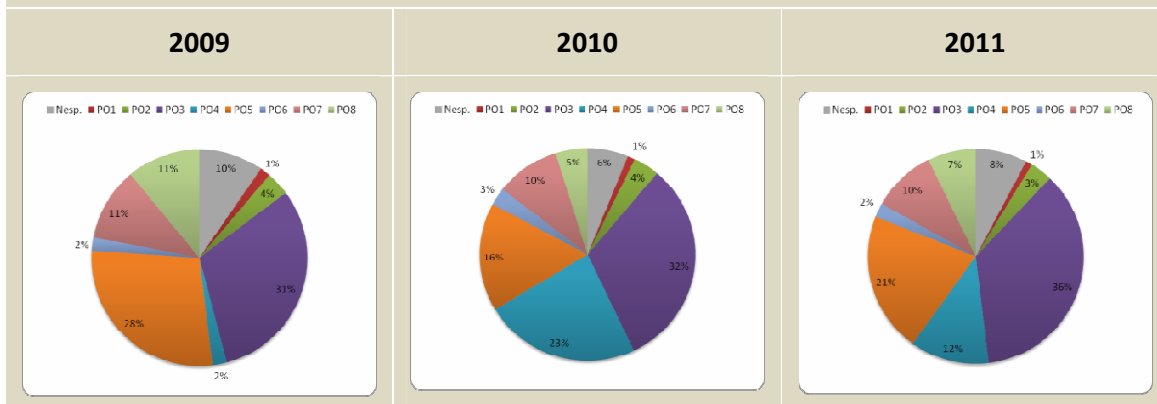
Na závěr je nutné zdůraznit, že příspěvek strategií a programů k měřitelnému rozvoji/růstu regionu by bylo nutné sledovat s delším časovým odstupem a ve střednědobém horizontu.

IV.2 Diverzifikace alokací v návaznosti na prioritní oblasti SRR ČR

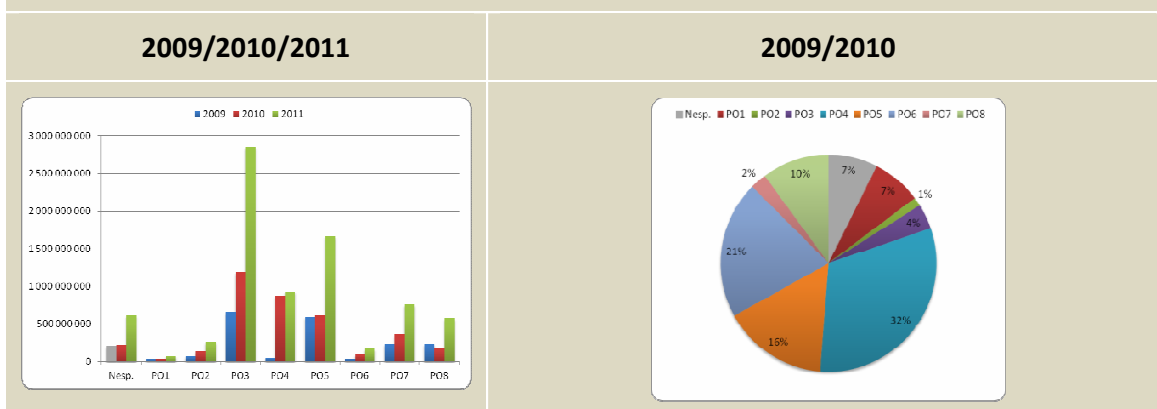
Z následujících analýz a grafických souhrnů je patrné zvyšování zastoupení alokace ve vazbě na prioritní oblast 3 Lidé a osídlení, stabilním prvkem je alokace ve vazbě na prioritní oblast 6 Cestovní ruch a 7 Kultura.

Z hlediska vývoje výše finanční alokace v jednotlivých letech a v návaznosti na prioritní oblasti SRR je možné vyvodit, že kraje plánují v roce 2011 alokování vyšších prostředků než v minulých dvou letech, resp. teoretická výše alokace stanovená na rok 2011 bude na konci roku snížena na reálnou výši čerpané alokace.

Poměr finančních alokací v jednotlivých letech ve vazbě na priority SRR (bez hl. města Prahy)

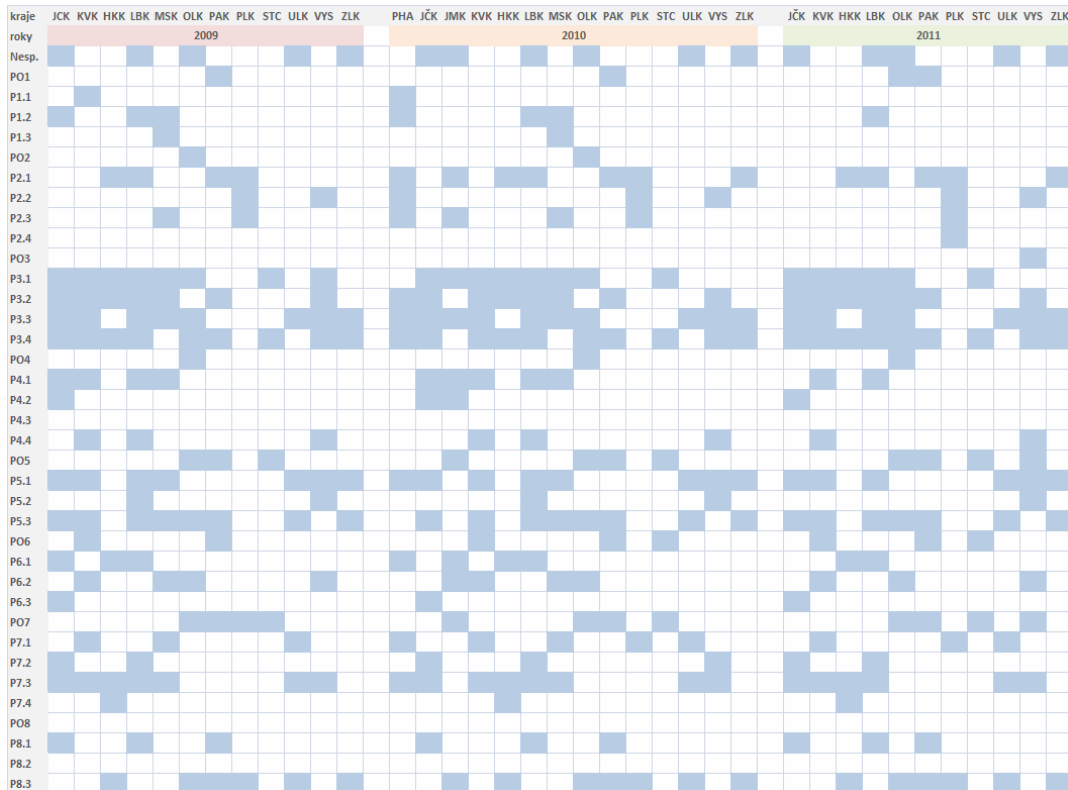
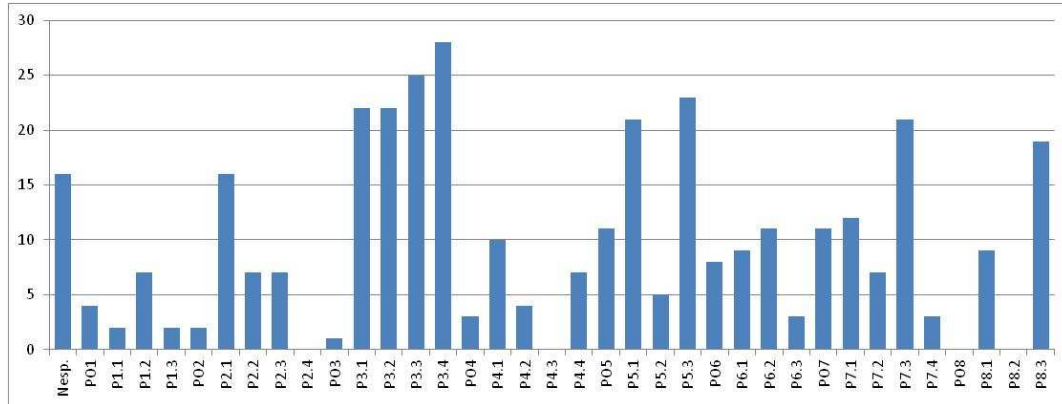

Vývoj finanční alokace v návaznosti na priority SRR ČR

Následující analýza vazeb na priority SRR v krajích v letech 2009, 2010, 2011 dokazuje převažující podporu prioritních oblastí 3 a 5. Naopak je také možné stanovit priority téměř nepodporované, resp. jen dílčím nepřímým způsobem díky překryvu dotačních programů jednotlivých krajů. Jedná se např. o prioritu 2.4 Tvorba pracovních míst (pravd. podporovaná resortními programy OP LZZ, OP Cíl 2), prioritu 4.3 Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech (SRR definuje podporu v rámci ROP), 7.4 Vzdělávání a informovanost a 8.2 Intervence na trhu práce v územích s neúměrně vysokou nezaměstnaností (v rámci SRR by měla být podporována skrze programy OP LZZ, OP Cíl 2).

Četnost vazeb na priority SRR v krajích a letech 2009, 2010, 2011

Společnou vlastností krajských strategií a některých programů je nulová finanční alokace bez jednoznačně přiřazených nástrojů pro naplňování strategií, díky čemuž je velmi obtížně hodnotitelný jejich přínos pro naplňování cílů SRR ČR. Dalším ukazatelem ztěžujícím hodnocení přínosu pro naplňování cílů SRR ČR je nízký počet programů bez indikátorů nebo s jasně definovanými indikátory bez vazby na indikátory na SRR ČR.

IV.3 Regionální dimenze programů a strategií na úrovni krajů

Regionální dimenze programů a strategií je deklarována pro všechny programy pouze u Jihočeského kraje, 4 další kraje regionální dimenzi vymezují u jednoho či dvou dotačních programů, nejčastěji se jedná o programy s vazbou na prioritní oblasti 2, 3, 5 a 8. Ostatní prioritní oblasti ve vazbě na konkrétní programy nemají regionální dimenzi, i když krajské strategie a programy jsou nástroje, které jsou připravovány a realizovány na regionální úrovni a mají vždy jistou úroveň regionální dimenze z pohledu státu.

Závažnějším výsledkem analýzy je fakt, že regiony výrazněji nezohledňují přidělování podpory na základě příslušnosti k regionům se soustředěnou podporou státu a podpora má plošný dopad.

IV.4 Shrnutí

Programy a strategie na úrovni krajů mají nejvýraznější vazbu (z pohledu výše finanční alokace) na prioritní oblasti 3 Lidé a osídlení, 4 Infrastruktura, 5 Životní prostředí, 7 Kultura a 8 Problémová území. Z hlediska četnosti vazeb jednotlivých krajů ve sledovaných letech je možné stanovit, že krajské programy a strategie ve shodě se SRR ČR nepodporují některé priority, které jsou podporovány resortními programy jako jsou např. OP LZZ nebo OP Cíl 2 atd. Krajská specifika jsou do značné míry z aspektu finančních alokací do důležitých prioritních oblastí reflektována, avšak, jak již bylo výše uvedeno, při určitém stupni regionálních specifik a subjektivizmu.

Z hlediska vývoje výše a směřování finanční alokace jsou vidět dva směry. První směr je definován prorůstovým trendem výše celkové finanční alokace pro rok 2011 a současně s vnitřním nárůstem podílu vazby na prioritní oblast 3. Druhý směr je vymezen stabilním podílem alokovaných prostředků na vazbu s prioritními oblastmi 1, 2, 6 a 7. Specifickým a pro většinu regionů společným prvkem je alokace část finančních prostředků bez přímé vazby na prioritu, resp. prioritní oblast. Často se jedná o programy na prevenci různých aktuálních rizik nebo odstranění aktuálních problémů.

Nejzávažnějším zjištěním z pohledu provázanosti vládních politik, zejména regionální a SRR na krajské programy a strategie je, že je jenom minimální vazba konkrétních finančních alokací do regionů se soustředěnou podporou státu ze strany krajů. Tato skutečnost je, a to i při maximálním respektu ke krajské samosprávě, alarmující a bude třeba ji zohlednit v budoucnu tak, aby došlo k výraznějšímu propojení prioritních oblastí v krajských programech a strategiích na SRR. Bude třeba respektovat regionální specifika, a případně zvážit jejich implementaci do SRR v míře relevantní pro republikovou úroveň.